

Medicinos daktaras VALENTINAS MAČIULIS
klinikistas, mokslininkas, pedagogas, sveikatos sistemos kūrėjas

Valentinas Mačiulis, gimęs 1948 metais Akmenėje, veikiausiai motinos paveldėjo gerumą, darbštumą, menišką sielą, o iš tėvo - aštr protą, ryžtą, atkaklumą ir organizatoriaus gebėjimus. Mokykloje išsiskyrė iš bendraamžių guvumu, skvarbia mąstysena, sumanumu. Turėjo daug pomėgių, tokių kaip vaidyba, sportas, dainavimas, piešimas, drožinėjimas, todėl jaunuoliui buvo nelengva apsispręsti, ką studijuoti. Gaila, kad net apie aktorius profesiją, tačiau galiausiai pasirinko mediciną. Studijų metais patraukė psichiatrija, ja domėtis įkvėpė ir puikūs Mokytojai - prof. Jonas Šurkus ir doc. Aldona Lapytė. Jų tvirtiems gydytojų principams V. Mačiulis tebėra ištikimas ligi šiol.

1973 metais baigęs studijas Kauno medicinos institute, V. Mačiulis kelerius metus dirbo Ukmergės rajono centrinėje ligoninėje gydytoju psichiatru, o jau 1977 m. buvo pakviestas dirbti į Vilnių. Jaunai gydytojui buvo patikėta sukurti psichiatrijos-narkologijos tarnybą sostinėje, o vėliau ir visoje Lietuvoje. Vadovaujant V. Mačiuliui, iki 1985 m. respublikos narkologijos tarnybų tinklas buvo optimaliai išplėstas ir atitiko to laiko poreikius.

Nuo 1982 metų rugpjūčio 30 d., kai buvo paskirtas vyriausiuoju gydytoju, štai jau 26 metus V. Mačiulis vadovauja viešajai įstaigai Respublikinei Vilniaus psichiatrijos ligoninei. Direktorius iniciatyva atlikta daug esminių perversmų, įstaiga nuosekliai ir planingai restruktūrizuojama, nuolat gerinama psichiatrijos paslaugų kokybė, rūpinamasi, kad ligonių gydymo ir slaugymo sąlygos atitiktų šiuolaikinius higienos reikalavimus.

Tenka tik stebėtis, kiek darbų per tuos metus padaryta. Sukurta pacientų reabilitacijos sistema, įsteigti Reanimacijos, Radiologijos, Alzheimerio ligos ir somatopsichiatrijos, Elektrofiziologinių tyrimų ir gydymo metodų, Informacinių technologijų, Dienos stacionaro, Ryšių su visuomene, Bendruomenės ir biopsichosocialinės psichiatrijos, Socialinės pagalbos skyriai, įrengtas naujas Alkoholinių psichozių skyrius vyrams ir moterims su intensyvaus gydymo palatomis. 1998 m. pradėtas taikyti elektros impulsų terapijos metodas, atitinkantis Vakarų Europos medicinos standartus. Šiuo būdu gydytis atvyksta pacientų iš visos šalies. Įdiegtas ir naujas Lietuvos psichiatrijos ligoninėse transkraninės magnetinės stimuliacijos gydymo metodas. Pirmą kartą šalies gydymo įstaigų praktikoje ligonių maitinimo paslaugos konkurso būdu patikėtos Vokietijos kapitalo Lietuvoje bendrovei „P. Dussmann UAB“, 2001 m. įgyvendintas šilumos ūkio rekonstrukcijos projektas, planuojami kiti projektai.

Organizacinį darbą dr. V. Mačiulis puikiai derina su klinicine, moksline ir pedagogine veikla. Jis ne tik geras klinikistas ir aukšto lygio profesionalas, visada skubantis suteikti pacientams kvalifikuotą pagalbą, bet ir nuoširdus pašnekovas, mokantis bendrauti su pacientais, juos gerbti ir

užjausti. 1993 m. Valentinas Mačiulis apgynė daktaro disertaciją „Maniakinės depresinės psichozės katamnezinio tyrimo duomenys“. Katamnezė vidutiniškai trunka net 26,2 metų, todėl tokių duomenų retai aptinkama ir prestižinėje pasaulio mokslo literatūroje. Autorius, remdamasis ilgametės katamnezės duomenimis, padarė svarbias išvadas apie ligos prognozę ir reabilitaciją, o nagrinėjamų sudėtingų klausimų spektras atskleidė profesinį autoriaus brandumą. Medicinos daktaras V. Mačiulis yra paskelbęs 53 mokslo darbus afektinių sutrikimų gydymo klausimais, rašęs galvos smegenų sukeltųjų potencialų tyrimų gydant šizofreniją įvairiais antipsichotikais, psichiatrijos istorijos, priklausomybės nuo alkoholio, sveikatos sistemos organizavimo temomis Lietuvos ir užsienio mokslo literatūroje, skaitęs pranešimus tarptautiniuose kongresuose. Jo septyni darbai paskelbti tarptautinės duomenų bazės leidiniuose, cituojami užsienio literatūroje. V. Mačiulis yra nemažo skaičiaus leidinių autorius ir sudarytojas, mokslo redaktorius, Rusijos Medicinos mokslų akademijos žurnalo „Psichiatrija“ redakcijos kolegijos narys. Su doc. A. Lapyte 2007 m. parengė spaudai fundamentalų 6500 sąvokų „Psichiatrijos terminų žodyną“.

Dr. V. Mačiulio vadovaujama klinika bendradarbiauja su Suomijos, Vokietijos, Švedijos, Prancūzijos, Rusijos psichiatrijos ligoninėmis ir mokslo centrais, Helsinkio universiteto psichiatrijos tyrimo laboratorija, Mančesterio mokslų akademijos Mokslinio psichikos sveikatos centro mokslininkais. 1996 m. V. Mačiulio iniciatyva ir jam pačiam aktyviai dalyvaujant mūsų ligoninė pirmoji šalyje ėmėsi atlikti psichotropinių vaistų klinikinius tyrimus.

Nuo 1991 m. Respublikinė Vilniaus psichiatrijos ligoninė yra Vilniaus universiteto Psichiatrijos klinikos studentų ir rezidentų mokymo klinikinė bazė. Socialinės pagalbos skyriuje atlieka praktiką Vilniaus universiteto, Vilniaus pedagoginio universiteto, Mykolo Riomerio universiteto, Vokietijos Mūnsterio universiteto ir Vilniaus, Kauno, Utenos kolegijų studentai. Elektrofiziologinių tyrimų ir gydymo metodų skyriuje praktikuojasi ir rašo magistrinius darbus Vilniaus universiteto Gamtos fakulteto Biochemijos ir biofizikos katedros studentai. 1991-1996 m. dr. V. Mačiulis vadovavo Psichiatrinų tyrimų laboratorijai, su kurios darbuotojais atliko depresijų ir savižudybių epidemiologinius tyrimus, analizavo alkoholio vartojimo problemas ir paskelbė šia tema mokslo darbų. 1991-1996 m. dirbo Vilniaus universiteto Psichiatrijos klinikoje vyr. dėstytoju, o Šiuo metu yra Vilniaus universiteto lektorius, skaito paskaitas besitobulinantiems gydytojams, veda seminarus rezidentams sveikatos sistemos organizavimo klausimais. V. Mačiulis buvo gydytojo psichiatro daktaro disertacijos oponentas, dviejų daktaro disertacijų komiteto narys, dabar vadovauja doktorantės daktaro disertacijai.

Dar vienas dr. V. Mačiulio veiklos baras - sveikatingumo propagavimas. Šalies spaudoje jis paskelbė daugiau kaip 200 straipsnių, išleido švietėjiškų leidinių apie psichikos ligas, alkoholizmą ir kitomis temomis, dalyvavo net 320 televizijos ir radijo laidų. V. Mačiulis-aktyvus ir energingas,

plačių, visapusiškų interesų žmogus -dainuoja ligoninės vokaliniam ansamblyje, domisi sodininkyste, menu. Jo dėka ligoninės fasadą puošia skulptoriaus V. Krūtinio kūriniai.

Dr. V. Mačiulis yra ne kartą apdovanotas Sveikatos apsaugos ministerijos, Vidaus reikalų ministerijos, Vilniaus miesto savivaldybės garbės ir padėkos raštais. Už nuopelnus sveikatos sistemos srityje buvo nominuotas „Metų vadovo 2005" vardui.

Apibendrinant medicinos daktaro, talentingo psichiatro Valentino Mačiulio mokslo veiklą ir atliktus darbus, pažymėtina, kad daktaras svariai prisidėjo ir prisideda plėtojant ir gerinant Lietuvoje psichiatriją, yra daugelio mokslo idėjų ir sveikatos sistemos reformų įkvėpėjas ir įgyvendintojas. Jis puikus strategas ir vienas ryškiausių savo kartos psichiatrių.

Docentė Aldona Siurkutė